

BUTLLETÍ

del

ANY IV ★ NÚM. 16 ★ MARÇ 1988

CENTRE
PARROQUIAL

DE

ST.

JOAN D'HORTA

En aquest número:

Estil cristià: «Plus Ultra».....	2
Salutació de la nova Junta Permanent	3
Adéu, President!.....	3
Fotografia: Resum de l'any 1987	4
Teatre: Obres i projectes.....	4
Manualitats: Resum de l'any 1987... ..	5
Tennis de taula: Resum de la temporada 86/76.....	5
Records d'altres temps: La infantesa d'en Ferran	6
Arqueologia: La vil·la romana de Can Cortada (final)	10
Cinema: Resum de l'any 1987.....	13
Col·laboracions espontànies: Retrobar les nostres fonts (VI).....	13
Esbart Folklòric: Anunci.....	16

FELIU I CODINA, 7-9
TELÉFON 427 73 27
08031 BARCELONA

ESTIL CRISTIÀ

«PLUS ULTRA»

En els antics mapes de la península, abans de Cristòfor Colom, al capdamunt, a mà esquerra de l'estrafeta silueta del país, s'hi llegia «*Finis terrae*» —«*Fi de la terra*»— o, a voltes, «*Non plus ultra*» —«*No més enllà*»—. Després, però, del descobriment del Nou Món —Amèrica—, a l'escut d'Espanya, a les columnes que el sostenen, s'hi ha enroscat la llegenda «PLUS ULTRA» —«MÉS ENLLÀ»—, i el primer avió espanyol que travessà l'Atlàntic d'un sol vol portava també aquest nom de «Plus Ultra».

Aquest petit record històric pot suggerir la imatge del canvi de visió, de la nova forma de valorar les coses d'aquest món, d'ençà del «descobriments» que ha de suposar per a tot cristià l'adonar-se que Déu li ha atorgat el do de la fe, pel qual es diferencia totalment de les mentalitats paganes i de totes aquelles que encara no han descobert el primer dels valors morals del veritable creient: la transcendència —el «més enllà»— dels actes humans; és a dir, que cada acte humà, fet a consciència, té la seva repercussió, la seva conseqüència, *més enllà*, tota vegada que l'home és un ésser dotat d'uns valors espirituals i, per això mateix, externs, pels quals s'anomena i és en realitat «imatge de Déu». Vet aquí, doncs, que cada acció, cada pensament, cada paraula i cada obra que fa el cristià —o deixa de fer, quan hauria de fer-la— té el seu pes d'eternitat, d'un signe o altre, segons que sigui o no conforme amb el Model del qual és imatge o almenys llunyana reproducció. En altres paraules, tots els actes humans tenen la seva

moralitat, bona o dolenta, i no n'hi ha cap de banal o d'indiferent. O sigui, que de tots n'hauem de donar comptes.

De tot això se'n deriva la necessitat d'intentar resoldre constantment l'interrogant que és per a cada un de nosaltres la manifestació de la voluntat de Déu, per tal d'adaptar-hi tota la nostra actuació; però, d'altra banda, en aquest fet es troba la font de la veritable joia de viure, en tenir present el valor transcendent, de «més enllà», de tot el que fem. Perquè la tasca sobrenatural que Crist, per la seva Església, ha posat a les nostres mans exigeix fe, confiança en Ell, alegria sense mida, entusiasme fidel, humilitat profunda, naturalitat simpàtica, iniciativa responsable, audàcia prudent, valentia sense defallences... I tot això només és fruit de la convicció que la nostra vida temporal, per la gràcia de Jesucrist, té un valor etern, de «més enllà».

Que aquesta breu reflexió «quaresmal» sigui per als membres de la nova Junta Directiva del Centre Parroquial i per cadascun dels seus socis un estimul per a treballar amb més delit i amb més il·lusió en tots els camps de l'activitat personal i social, fita la mirada en la resurrecció participada del triomf de Crist, al capdavant o al capdamunt de la nostra vida personal i col·lectiva. Ens hi pot ajudar el record actualitzat de la lliçó d'entrega generosa, de servei constant i sacrificat, que, a favor dels homes, de l'Església i del Centre Parroquial, ens ha donat la vida sencera del qui per molts anys ha estat el forjador i President de la nostra entitat, en Ferran Solé i Sans (a.c.s.).

El Consiliari

SALUTACIÓ DE LA NOVA JUNTA PERMANENT

EN COMENÇAR, PERMETEU-nos que dediquem un senzill però sentit record al President que era de tots, en Ferran Solé i Sans, que ens ha deixat per anar a la casa del Parc, després de tants anys de treball i sacrifici en favor del Centre Parroquial.

Ferran, que Déu t'ho premii!

Com ja sabeu, a l'Assemblea Ordinària de Socis celebrada el dia 29 de gener d'enguany, es va produir la renovació reglamentària dels càrrecs de President i Secretari de la Junta Permanent del Centre Parroquial.

Per aquest motiu, aprofitem l'avinentsa de la present edició del nostre Butlletí, per a donar-vos a conèixer la composició de la nova Junta. És la següent:

President: Enric Roig i Martí.

Vice-President: Daniel Comas i Güell.

Secretària: Maria Franquesa i Noll.

Vice-Secretària: Núria Font i Revilla.

Tresorera: Carme Oliva i Morera.

Comptador: Joan Josep Sanz i Carrión.

Tots nosaltres volem saludar-vos ben cordialment i donar-vos, així mateix, les gràcies per la vostra confiança, a la vegada que restem pendents dels vostres suggeriments i ajuts per a —entre tots— aconseguir el CENTRE que desitgem.

Repetim una vegada més, sense utilitzar tòpics, que el Centre Parroquial és i serà el que els mateixos socis vulguin. No cal esperar que la Junta ho faci tot, bo i dient que per a això hi és.

Per aquest motiu, us anunciem que, a partir d'ara mateix, la reunió de Junta de l'últim dimecres de cada mes serà oberta a qualsevol soci que hi vulgui participar d'una o altra manera, aportant idees, demanant aclariments o, simplement, volent estar al corrent del que fem o volem fer d'ara endavant.

Rebeu una cordial salutació.

La Junta Permanent

Adéu, President!

El butlletí també està de dol. Jo, el Butlletí del Centre Parroquial d'Horta, recordo que, amb el teu impuls, vaig sortir a la llum per unir-nos tots plegats mitjançant les meves modestes pàgines.

I ara m'has deixat, quan més falta em feies per a consolidar la teva idea de crear l'amistat que és sinònim d'unitat entre tota la gent del Centre.

Ferran Solé, tan sols vull acomiadar-te dient que estic en deute amb tu. La teva vida era la meva. M'he quedat orfe i ara tan sols puc esperar que m'acullin i, en homenatge a la teva memòria, procuraré tirar endavant i continuar donant testimoni dels ideals que desitjaves assolir. Però, per molt de temps que passi, et trobaré sempre a faltar.

El Butlletí

FOTOGRAFIA

RESUM DE L'ANY 1987

El Grup Fotogràfic d'Horta, secció del C.P., va continuar fent tertúlies setmanals durant l'any passat, va celebrar cinc exposicions a la «Sala Fòrums», organitzà també un concurs de diapositives, etc. (Vegeu els números de 1987 d'aquest Butlletí, pàgines 4, 15, 44 i 61).

Estem adherits —parla el Grup— a la Federació Catalana de Fotografia, cosa que ens permet entrar a la fira anual de Sonimag i prendre part, d'alguna manera, a la Festa de la Fotografia organitzada anualment per la Federació.

El nostre laboratori fotogràfic, reconstruït i posat al dia gràcies a l'ajut del Centre Parroquial, funciona regularment: un petit grup de joves s'hi inicia en l'intricat món de la imatge.

Amb dificultats, ens auto-financem. Amb ajudes de caixes d'estalvis, de vegades, de l'Ajuntament i/o del Centre, anem fent. I algunes vegades actuem de jurats a d'altres concursos d'arreu de Catalunya, cosa que ens enorgulleix, en veure que el Grup Fotogràfic d'Horta té un prestigi dintre del país.

TEATRE

OBRES I PROJECTES

El Grup Infantil del grup de teatre del C.P. d'Horta posà en escena, els dies 5 i 6 de març, *La Cendrosa Ventafocs*, de Francesc Alborch i Lluís Coquard. És una obra on es reflecteix la independència del jove d'avui on dia i on el mite de la Ventafocs queda molt lluny dels nostres temps. Els joves d'ara ja no necessiten ajuda per a sortir-se'n de tot i tirar endavant. Tot això, dins d'un ambient modern barrejat amb l'antic. Dos mons units per un mateix motiu: el triomf de l'amor.

El Grup Jove continua amb els seus tallers, i ha començat a preparar dues comèdies que espera estrenar pel juny. Els tallers consisteixen en improvisacions, monòlegs, estudis del cos i la veu... Tot per a aconseguir un millorament de la interpretació. Caminen a poc a poc, però volen fer-ho amb fermesa.

Durant l'any 1987 vam presentar les següents obres:

Infantils:

Supertot, de Josep M. Benet i Jornet, el 14 i el 15 de març.

El rei i el drac, de Pep Albanell, i *El retaule de les meravelles*, de Miguel Cervantes, el 6 i el 7 de juny.

Tres rondalles mallorquines, de Jordi d'és Racó, adaptades al teatre per Ignasi Roda, el 20 de setembre.

Taller de fantasia, de Josep M. Benet i Jornet, el 21 i el 22 de novembre.

Joves:

El banyut imaginari i El casament per força, de Molière, el 4 i el 5 d'abril.

Blanca-Rosa, sirena de la mar blava, de Damià Barbany i Santiago Sans, el 20 de juny (i a Martí Codolar, al Casal de Joves del Carmel, el 23 de juliol).

La cruzada de los niños, de Bertolt Brecht, i *El rossinyol i la rosa*, adaptació del conte del mateix títol d'Oscar Wilde, el 20 de setembre.

Berlín, Plaça Alter, núm. 2, de Francesc Lorenzo i Gàcia, el 19 i el 20 de desembre.

Vam començar l'any 87 amb una situació bastant precària, sobretot pel que fa a la gent que hi participava, que era més aviat escassa. En aquest sentit, el grup infantil està establert amb un total de divuit nens de deu a catorze anys. El grup de joves també està establert, però només amb vuit actors.

MANUALITATS

RESUM DE L'ANY 1987

És el tercer curs que funciona aquesta Secció de Manualitats. Es treballa força i bé. Ha augmentat cada any el nombre d'assistents: de 55 alumnes passarem a 90/95 i, després, a 112. També ha crescut el nombre de «tallers». Funcionen els de pintura, tall i confecció, costura a tres nivells, macramé, mitja i ganxet, puntaires, escola d'adults i, com a complement, gimnàstica.

La secció organitza sortides d'esbarjo i culturals. Durant les festes nadalenques es visità la fira de Santa Lúcia i la catedral. I s'està tramitant l'anada als estudis de televisió per intervenir en el concurs «Mag Magazine» i en una emissió de «Filiprim».

Els tallers de pintura i costura prenen part en el concurs marí que organitza la Diòcesi de Barcelona. Moltes alumnes també hi concuren particularment.

D'altra banda, gràcies a aquesta Secció de Manualitats, ha nascut i crescut un altre moviment dins del Centre: les excursions amb autocar. S'ha organitzat i dut a terme amb gran èxit quasi una excursió mensual. Podeu llegir-ne les reserves als Butlletins núms. 10 a 15, de febrer a desembre de l'any 1987, pàgs. 4, 19, 34, 47, 59, 79, 84 i 86.

TENNIS DE TAULA

RESUM DE LA TEMPORADA 86/87

La Secció de Tennis de Taula farà el balanç de la temporada i no de l'any. Quant a la temporada 86/87, cal ressaltar els resultats obtinguts per l'equip infantil, que va disputar els Campionats d'Espanya fets a Badalona. Va quedar 4rt d'Espanya i 1r dels equips de Barcelona capital. A primera OAR es va aconseguir el subcampionat de Lliga. Els restants equips varen aguantar sense problemes la seva categoria, si bé un jugava la fase de descens.

Per a la temporada 87/88 som 30 jugadors repartits en 6 equips, un a segona, dos a tercera, un juvenil, i un a primera i un a segona OAR.

Estem en plena temporada i els equips van força bé. Cal destacar que l'equip de segona, si guanya els tres partits que li queden de la primera fase, es classificarà per a la promoció de pujar a Primera Provincial. Aquesta temporada el seleccionador de Tennis Taula Nacional ha convocat dos jugadors del nostre Centre per a un primer encontre per tal de trobar jugadors olímpics per al 1992.

L'equip de Primera OAR està reforçat amb dos jugadors —Jaume Miró i Felip Olivera— que juguen en un altre equip a nivell nacional i que, si tot va bé, l'any vinent tindrem novament al nostre club, per tal de tornar a la màxima categoria catalana, que vam perdre ara fa quatre anys.

Al Centre hi ha partits de tennis de taula cada setmana, el divendres a les 21 hores, els dissabtes a les 16.30, i els diumenges alterns a les 11.

RECORDS D'ALTRES TEMPS

Capítol XVI

LA INFANTESA D'EN FERRAN

Perdoneu, amics, si avui em fa il·lusió de parlar a en Ferran de la seva infantesa, la que ningú com jo ha viscut. Són coses intrascendents les més, d'altres no tant, petites anècdotes, cosetes seves que, com que sé que l'estimàveu, m'atreveixo a creure que llegireu amb interès o, si més no, amb simpatia. Perdoneu si no és així.

Veïeres la Ilum, Ferran, a la vivenda núm. 12 de la Baixada del Mercat, desapareguda quan feren l'eixamplament de la Riera. Quan vingueres al món, t'esperaven en aquella casa els pares, l'avi Sans, que seria el teu padri, i també dos nanets, Ricard i Pere, de sis i quatre anys, que feres molt feliços amb l'arribada d'un germanet petit que els pares els havien comprat.

Quan et batejaren no et posaren pas Ferran, sinó «Fernandu»: en aquell temps, no n'hi havia, de Ferrans, tot eren «Fernandus». I deus recordar que quan començarem a dirt-te Ferran, a casa hi hagué problemes, perquè provocàrem la indignació de l'avi. Ell t'havia posat «Fernandu» i no Ferran! Per cert que, a en Ricard, que li deien «Ricardu», tu li deies «Tatu», i a mi, que em deien Peret —ja t'ho perdono, Ferran—, em deies «Pet».

La teva primera amigueta fou la cosineta Quimeta, que tenia uns mesets més que tu. Moltes tardes la portaven a casa i els dos jugàveu. Ploraves quan se n'anava, fins que un dia que ho feies més que de

costum, la cosineta et digué: «No ploris, «Tenano» —volia dir «Fernandu»—, demà ja tornaràs». Però la cosineta no va tornar. Emmalalti sobtadament i els àngels se l'emportaren. Fou la teva primera espina.

Desapareguda la Quimeta, et llançares ja a la Riera, que era el camp d'operacions de tots els noiets del barri. Els teus primers companys foren en Jaume Vila i en Sebastià de l'Estanc; posteriorment s'hi afegiren en Pepet Ribó i en Jaume Casas (de gran, doctor Casas), que eren més petitois. Per cert que quan construïren el pontet que salvava la superfície fonda de la Riera, des de la més alta fins al carrer de Can Bransí, avui Vilà i Rosell, ¿recordes, Ferran, que, el primer dia ja el vares estrenar, i et tingueren de portar al dispensari amb un trau al cap? En aquella Riera hi passares una gran part de la teva infantesa, jugant a fet o a plantats, a cromos, a bales o a pilota, o empaïtant sargantanes i també alguna grana del rierol, batracis que els teus germans havien caçat a centenars. O llançant-vos llufes amb els teus amiguets, d'aquelles que s'arrapaven a la roba o als cabells, i que eren els fruits d'aquelles plantes punxagudes, de quins matolls n'estava fardica la Riera.

De gran vas tenir molta salut, Ferran, però de menut ho agafaves tot: xarampió, escarlatina, catarro, angines..., i quan estaves malalt, encara en el teu llit amb baranes, no sé si recordes que jo venia a fer-te companyia quan tornava del col·legi, i jugàvem, o jugava, damunt el teu abrigall, amb els soldadets de plom, obsequi que no fallava mai el dia dels Reis. ¿Recordes també quan vas tenir aquella erisipela a la

mà i la mare et portava a casa d'una dona que te la senyava mentre remugava unes oracions? I et vas curar, és clar que et vas curar. ¿O d'aquella vegada que et vas abocar una olla d'aigua bullent, o molt calenta, que hi havia al foc, i et vas cremar la cara? Com ploraves, germanet!

No t'enfadis, germanet, però t'he de dir, perquè potser no ho recordes, que de menut eres molt ploraner i prenies cada enrabiada que ja ja. Quines «rabiets» quan no s'ajupien a les teves exigències! Fes memòria d'aquella temporada llarga que l'entrada de casa es convertí en magatzem de begudes refrescants; quines enrabiades quan et negaven la «sisosa» o el «xinago» que demanaves a tothora: la gasosa o el sinalco, que eren begudes refrescants del temps. O quan els teus germans, en temps de vacances, ajudaven la mare a rentar els plats i li esbandien les eines i les eixugaven, quins plors quan volies «xugar

ieres» —eixugar les culleres—, fins que quan, repicant de peus a terra arribaves a perdre el plor, no hi havia més remei que tornar-les a mullar perquè tu, el petit de la casa, les puguessin eixugar. Cosa que feies amb la cara plena de llàgrimes, però amb la satisfacció d'haver sortit amb la teva.

A casa ho passàvem justet, ho saps molt bé, Ferran, molt justet. El pare, tenia un sou molt migirat, i com que la cosa no rutilava, l'any 18 —potser l'any 19— decidí anar-se'n a Amèrica a provar sort. Allà hi havia l'oncle Jaume, que li anava molt bé. El dia que el pare ens deixà, a casa tot era tristor i la mare plorava. De sobte, el noi petit havia desaparegut. ¿On t'havies ficat, Ferran, que no et trobaven enlloc? Però aviat aparegueres amb un paquet a les mans, i acostant-te a la mare li digueres: «Mama, no plori... Miri, li he comprat un paquet de sal». El pare t'havia donat una moneda i tu la vares anar a invertir, per consolar la mare i fer-la contenta. I a fe que ho aconseguies! Com no havia d'estar contenta una mare en descobrir el bon cor del filllet de quatre anys —potser cinc—!

El mateix any comencen els mals de cap per a tu, i t'enfrontes amb les beceroles al col·legi dels «Hermanus» del carrer Chapí on estudien els teus germans. Al poc temps aprenegueres la primera poesia: «L'Aranya i l'Escarabat». I com et varen explotar, Ferran. Tu tenies dificultat per pronunciar la lletra «ela» i començaves així el recital: «L'Aranya fuaadora/ va dir a l'escarabat:/ aparta't de ma vora/ no em trenquis el fuaat.» Això va fer que parents i amics et fessin repetir més i més la poesia, perquè els encantava la teva «eua».

Crec que va ser l'any 20 que anares a la processó, molt bufó, vestit de Sant Lluís per complir una prometença de la mare.

El 22 de maig del 21 fou un gran dia per tu, Ferran, ja que reberes per primera

Amb la mare i els germans

vegada el Pa del Àngels. Per cert que portaves el vestit blanc i la banda que havia estrenat en Ricard que també m'havia servit a mi. Els tres retrats monumentals, fets al mateix lloc, en idèntica posició i amb la mateixa vestimenta, la mare, molt cofòia, els tenia penjats a la paret, tots tres de rengle, col·locats talment com si estiguéssim preparats per a servir de pim-pam-pum. ¿Te'n recordes, quin goig que feiem... segons la mare?

Un mes després, en Ricard, reclamat pel pare, fou «facturat» a Amèrica als tretze anys. Perdèrem el germà gran, i jo també l'inseparable company de jocs. Això feu que, amb tot i els quatre anys que ens portàvem, comencés entre nosaltres dos una extraordinària compenetració que, gràcies a Déu, ha durat sempre, ho saps molt bé, fins als teus darrers moments.

Quan tenies nou anys, ho sento molt, Ferranet, però per culpa meua et varen treure de casa. A la tardor del 23, una greu malaltia infecciosa em tingué enllitat durant quasi dos mesos. Per evitat-te el contagi, t'enviaren al carrer de Sanpere i Miquel. Feies nit a casa la tia Angeleta i menjaves a ca la Rosa, amb l'oncle Pepet, de qui tenies ordre terminant de no acostar-te per res a casa. Però tu, el del paquetet de sal, no te'n podies estar, i de tant en tant t'escapaves a veure el germà malalt. Recordo que treies el caparró pel dintell de la porta, tot gronxant el cos i amb les mans a la butxaca per no contagiar-te, i preguntaves: «Com te troves?», i, rebuda la resposta, fugies com un esperit, no fos cas que l'oncle et sorprengués.

El desembre del mateix any, es produí un canvi radical en la teua infantesa. T'acomiadares de la Riera i dels teus amiguets, perquè així que la meua salut ho permeté, ens traslladàrem al carrer del Vent, núm. 6 bis, i ingressàrem tot seguit a l'Esbarjo Catequístic que Mossèn Carles

Oller acabava d'inaugurar i del que ja m'havia parlat durant la meua malaltia.

Un bon dia, inesperadament, li dius a la mare que vols ser sacerdot. Mossèn Carles us havia engrescat a tu i al teu amic Josep Cabestany. La mare vol i dol, però, encara que amb poques esperances, perquè el pare no era creient, li escriu interessant la seva autorització. Amb una bona sort la resposta es podia rebre abans de dos mesos, però entretant Mossèn Carles no perd el temps i comença a donarvos lliçons preparant-vos per entrar al Seminari. Però arriba el correu i la resposta és clara i terminant: «Ni capellà, ni mestre d'escola». ¿Com t'ho vares prendre, Ferran? ¿Què vas pensar en el teu interior? Aparentment, ho encaixares sense traumes, i la negativa no semblà afectarte gaire. ¿Oï que la teua sobtada vocació era un foc d'encenalls aiviat per les paraules coratjoses i sempre simpàtiques de Mossèn Carles?

Jo crec que comprendries que Déu et destinava a exercir l'apostolat com a seglar, i així ho feres, com tots sabem. En canvi, el teu company si que es convertí en Mossèn Cabestany.

A la primavera del 26 passàrem als Lluïsos; tu com aspirant, perquè només tenies dotze anys. Qui t'havia de dir, Ferran, que en series president durant quasi 20 anys! Quan eres petitet, ja hi anàvem, als Lluïsos, més que res a veure els Pastorets, asseguts, t'en recordes?, en aquells bancs tan baixets, sense respall, que hi havia al davant de la sala, destinats a la quitxalla.

Als Lluïsos hi havia llavors una gran afició als escacs i els dos ens hi enrolàrem. ¿Recordes, Ferran, aquelles figuretes que fabricàrem amb taps de suro, amb les quals tantes i tantes hores passàrem a casa? De vegades en hi enfadàvem, per això, eh! I és que a cap dels dos no ens agradava perdre.

Amb les joguines dels Reis

Prompte debutares en el teatre, a les ordres del senyor Lamor, en una comedieta, «Les Barquetes de Paper», interpretada pels aspirants. Seguireu actuant en el quadre infantil, i pel setembre del 28 ho feres per primera vegada amb els grans en «Torreros d'Hivern». El 2 de febrer del 29, festa de la Candelera, tenies catorze anys, s'estrenava l'obra «L'Aligot del Castell», i tu estaves molt il·lusionat perquè hi tenies el teu primer paper important amb el quadre titular. Però aquell mati l'avi moria i traspassàrem els papers a en Gaspar Campmany i en Quimet Solanas, que els estrenaren sense fer cap assaig.

Uns mesos després el pare tornà de Cuba i s'omplí un buit en la família. Fou molt bonic, quin dubte hi ha; però quina

alegria, Ferran, quan al poc temps el pare ja era catòlic practicant; i quin goig tan gran quan, parlant amb els antics amics els deia que la conducta dels fills i la vida que portaven li havien obert els ulls!

A col·legi fores un bon alumne, Ferran, sempre entre els primers. En tregueres bons fruits, i un d'ells, i no pas el menys valuós, fou el trobar-hi en Joan, el bon amic, l'amic íntim de tota la vida. Però els teus estudis s'estrucaren abans del previst. Als teus catorze anys, tot just complets, el senyor Vicenç Salvà s'interessà per tu, i, tan jove com eres, entreres a treballar a la fàbrica de curtits per a petites feines d'oficina. Un any i mig més tard fou el senyor Josep Julià qui t'oferí un lloc a la seva empresa; vas entrar-hi de meritori, Ferran, i has arribat a gerent i conseller; hi has treballat 58 anys i has aguantat fins al darrer moment, fins que les forces ja no et permeteren anar a la feina.

I t'anaves fent gran, Ferran. La infantesa passà... i l'adolescència també. I vingué la joventut, de la que només et recordaré unes paraules teves de quan tenies 19 anys. Tu potser no t'en recordis, però en mi quedaren gravades per sempre més. Fou en ocasió del teu sorteig per la «mili». La mare, molt devota de la Mare de Déu de la Bonanova, et suggerí que l'acompanyessis a demanar a la Verge un número alt per a tu. La teva reacció fou admirable: «Mare, jo no reso per treure número alt; si la Mare de Déu fa trampa i em canvia el número baix per un d'alt, serà en perjudici d'un altre, i això no és just». Així eres, Ferran. (Ah! i vares treure número alt!).

Els pares ja no hi són. L'avi, naturalment, tampoc no hi és. Queden aquells dos nanos que et rebèren gojosos quan vingueres al món, i, que ara, ja vells, has ferit en el cor amb la teva partença... ¿Per què ens has deixat tan aviat, Ferran?

ARQUEOLOGIA

LA VIL·LA ROMANA DE CAN CORTADA

(Vé del núm. anterior.)

El procés d'excavació arqueològica

Una vegada s'ha localitzat un jaciment i es decideix excavar-lo els arqueòlegs disposem d'una sèrie de mètodes i tècniques que ens ajuden a recollir i enregistrar el màxim d'informació possible per tal de recuperar o reconstruir les diferents fases de vida del mateix.

Abans d'iniciar les tasques pròpiament d'excavació, plantejem i marquem els límits de l'espai que es vol obrir, ampliable segons les necessitats que es vagin imposant. Tanmateix, establim un nivell teòric o pla horitzontal imaginarí al qual referenciem totes les cotes de profunditat que es van prenent dels diversos elements en el transcurs dels treballs.

El mètode d'excavació que emprem és l'estratigràfic, és a dir aquell que individualitza els diferents estrats que es formen com a conseqüència de l'activitat, ja sigui per la substracció o dipòsit de materials. Excavem, per tant, per estrats —i per unitats constructives— ja que cada un d'ells correspon a una activitat determinada; els diferenciem pel color, la textura, la compactivitat, pel tipus del material, etc. Les parets i totes menes d'estructures es consideren, també, unitats estratigràfiques.

El material (ceràmica, ossos, metall) es recull a mida que es va excavant i es guarda en bosses amb etiquetes on consta el jaciment, la data i la unitat estratigràfica a què correspon. Realitzem, també, diferents dibuixos en planta i en secció d'estructures i estrats i diverses fotografies. A més a més, per recollir les dades de cada estrat fem una fitxa de cada un on especifiquem el tipus d'estrat que és (mur, reompliment, enderroc,

¿Per què te n'has anat tu el primer, si fores el darrer en arribar...? Sí, ja ho sabem que tu ara estàs molt bé, infinitament millor que nosaltres. Tu ja has aconseguit l'únic objectiu que val la pena... Perquè tu ets al Cel, quin dubte hi ha! Però... quin buit ens has deixat, Ferran!

Et diria moltes més coses, germà. Vol-dria parlar-te hores i més hores... però no pot ser, Ferran. M'he d'acomiadar, i ho faré repetint aquí aquells inspiradíssims versos de Pemán en «El Divino Impacientes», amb què tu acabaves, amb tota intenció, l'interviu que et feu la teva esposa, Dora, fa uns mesos, i que ara han esdevingut de rabiosa actualitat:

*¡Morir, cuando queda
tanto que hacer en Tu obsequio!
Y si algún día mi casta
reniega de Ti y no basta,
para aplacar Tu poder,
en la balanza de Tu justicia poner
sus propios mercedimientos...
pon también los sufrimientos
que sufrió por Ti, Javier!*

Adéu, Ferran. Encomana'ns al Senyor, i guarnda'ns lloc... Fins aviat, germanet...

PERE

tombe), el seu aspecte (color, compacitat), el material que conté i, sobretot, la relació que manté amb els altres estrats. Establim, així, una successió estratigràfica que és una successió de cronologia. L'estudi del material ens permetrà fixar la cronologia absoluta de les diferents capes. Així, doncs, la ceràmica o els estris que trobem prenen importància dins del seu context estratigràfic i,

Estructures arquitectòniques

La distribució de les habitacions de la villa romana de Can Cortada és bastant regular. La majoria dels àmbits són quadrats o rectangulars i estan situats al llarg d'uns eixos perpendiculars. Al 50 de la villa hi ha una habitació que difereix de la resta, ja que un dels seus extrems no té els

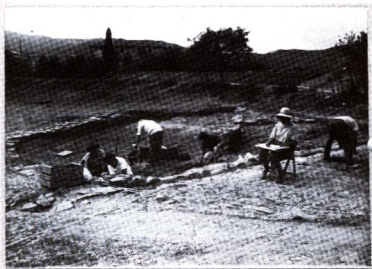

per això, és tan nociva l'activitat d'excavadors furtius que, en extreure la peça la descontextualitzen i trenquen els estrats.

DEL material exhumat, un cop rentat, classificat i inventariat, se n'estudia la factura, el taller de procedència, la cronologia... Els resultats d'aquesta estudi, juntament amb les dades que ens aporta el material gràfic recollit, ens permeten treure unes conclusions que ens serviran per a elaborar una explicació coherent de la vida del jaciment.

angles rectes, sinó que acaba amb un absis poc pronunciat.

Durant l'excavació s'ha comprovat que no es va construir tota la planta de la villa en un mateix moment, sinó que aquesta es va anar remodelant, fet bastant normal si tenim en compte els sis segles de durada de la villa. Així s'han anat veient habitacions que es superposen sobre d'altres que han estat utilitzades i diferents estructures que tallen construccions anteriors.

No s'ha fet servir la mateixa tècnica constructiva a les diferents habitacions de la vila. Uns murs estan construïts amb pedres lligades amb morter de calç, mentre que uns altres simplement estan construïts amb pedra seca; és a dir, que no estan unides entre si per cap lligam. La major part dels paviments conservats, que són pocs, a causa de l'arrabassament de les estructures són de terra apiconada, mentre que n'hi ha d'altres que són d'*opus signinum*, que és un tipus de paviment típicament romà fet a base d'una barreja de calç, sorra i fragments de ceràmica. Aquest paviment, que és impermeable, és el que s'utilitza generalment a les cisternes i dipòsits de líquids.

Entre als elements constructius que s'han conservat podem observar: clavegueres amb un sòl de *tagula*, sitges retallades a la roca o l'argila verge a guardar el gra, dipòsits de líquids, llars amb

un mosaic de preparació de *tagula*, un pou cec on desemboca l'aigua de la claveguera, etc.

Totes aquestes estructures arquitectòniques ens defineixen l'àrea rural de la vila, restant per localitzar, de moment la zona residencial.

CINEMA

RESUM DE L'ANY 1987

Durant l'any passat van continuar les sessions de cinema dels dissabtes al matí i dels diumenges a la tarda, així com la ja tradicional matinal escolar un cop al mes amb sorteig de regals i repartiment de propaganda a les escoles.

L'assistència es va mantenir com l'any anterior de gener a juny i va baixar un 50 % a partir de setembre. Esperem que l'any 88 vagi millor. Vam passar de 13.385 espectadors en 73 sessions, a 9.847 en també 73 sessions.

El programa de més èxit (788 espectadors) fou el constituït per *Dumbo* i *Tarò i el caldero màgic*, seguit del de *La història interminable* i *Karate Kid* (722 persones) i del de *Las aventu-*

ras de los Ewoks i *Astèrix y la sorpresa del César* (614).

Gràcies a una subvenció de la Generalitat de Catalunya (425.000 pessetes) es va poder canviar de projector. L'actual no va amb carbons, sinó amb làmpara Xenon, i gràcies a una bobina de 4.000 metres, es poden projectar les pel·lícules seguides. Es va estrenar el 10 de gener de 1988. El públic pogué notar el millorament de la projecció, de la mateixa manera que el 22 de novembre de 1987 quedà gratament sorprès amb el canvi de butaques de la sala.

Enguany està previst seguir les sessions de cinema els diumenges a la tarda i estudiar —mitjançant unes enquestes que es faran al públic i als professors— la possible continuïtat de les matinals escolars així com fer-ne sols dos cops al mes.

COL.LABORACIONS ESPONTÀNIES

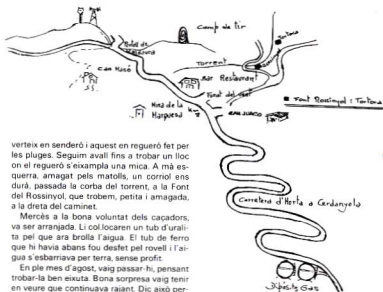
Retrobar les nostres fonts (VI)

Tornem altre cop a Valldaura. Abans d'arribar al Portell que duu el seu nom, gairebé al Km vuitè, a mà dreta, hi ha el Forat del Vent. Un pas obert a peu de carretera que ens dona una panoràmica de cara a les bosqueries de Cerdanyola.

Al fons de la vall (vista de l'esmentat pas estant), al costat de la torre de conducció elèctrica d'alta tensió, en un petit pla, hi ha la caseta, feta de troncs d'arbre, del guarda de l'Associació de Caçadors l'Harmonia d'Horta. Diversos rètols ens fan saber que és zona d'ensinistrament de gossos de caça.

Com a curiositat diré que no sé pas per què li diuen «Forat del Vent». Hi he estat moltes vegades, i mai no hi he tingut la sensació que hi fés més vent que dalt del Portell de Valldaura. Tanmateix, al lloc on hi ha la masia de Can Rius, dit el Coll de la Ventosa, sí que comença a fer-s'hi notar, el vent. Però on més fort bufa és a la Torre Baró. Ho he experimentat moltes vegades, passant el mateix dia pels esmentats llocs.

Tornant al Forat del Vent... Uns cinquanta metres abans d'arribar-hi, trobem, a la dreta, un indicador als costats que diu «Can Juaco», nom d'un bar-restaurant situat un xic més amunt. Des del pla on som, baixem pel camí que tenim a l'esquerra. A uns cent cinquanta metres d'on hem entrat, veiem, a la dreta, un altre camí que davalla, que es con-

verteix en senderó i aquest en regueró fet per les pluges. Seguim avall fins a trobar un lloc on el regueró s'eixampla una mica. A mà esquerra, amagat pels matolls, un corriol ens durà, passada la corba del torrent, a la Font del Rossinyol, que trobem, petita i amagada, a la dreta del caminet.

Mercès a la bona voluntat dels caçadors, va ser arranjada. Li col·locaren un tub d'uralita pel que ara brolla l'aigua. El tub de ferro que hi havia abans fou desfet pel rovell i l'aigua s'esbarriava per terra, sense profit.

En ple mes d'agost, vaig passar-hi, pensant trobar-la ben eixuta. Bona sorpresa vaig tenir en veure que continuava rajant. Dic això perquè, amb les calors de l'agost, són moltes les fonts de Collserola que deixen de rajar, si no ho han fet ja abans.

Uns cent metres torrent avall, a la dreta, un dipòsit d'aigua indica on era la Font de la Tórtora, avui desapareguda per als «fontaners».

Aquest torrent és força curiós per l'embullat del seu boscatge, tot i que el tractor de la Corporació Metropolitana de Barcelona hi ha fet un ample camí, d'uns cent metres de llargària, per acabar finalment on la brossa és més tupida.

El nom d'aquest torrent és el de Fotjar, que vol dir «furgar la terra amb el morro, especialment el porc senglar». És ben cert. L'he anat resseguint tot avall, fins arribar en uns panells al fons de la vall, i hi he trobat senyals, a les vores del corriol, fets pel porc senglar en anar fotjant a la recerca d'arrels i bulbs tendres per a menjar.

Al capdavant del torrent comença el bosc de Can Catà, fins a particular de molt acurat paisatge, del qual parlarem en un proper butlletí, en referir-nos a d'altres fonts.

Miquel Tormos i Rami

Font d'en Güell o dels Caçadors
per Francesc Fumadó i Comas, de Cul Fumat

Fumadó Comas

**NOIS I NOIES
NENS I NENES**
APRENEU DANSA CATALANA

INSCRIPCIÓ OBERTA
CLUB 1987 ~ 1988

*De 3 a 6 anys / Dimarts i dijous / De
18.30 a 19.30 hores.*

*De 6 a 11 anys / Dilluns i dimecres / De
19 a 20 hores.*

*De 12 a 14 anys / Dilluns i divendres / De
20 a 21 hores.*

*A partir de 15 anys / Dilluns i divendres /
De 22 a 24 hores.*

*Grup de pares / Dimecres / De 22 a 23.30
hores.*

Passau per la
nostra Secretària del Centre,
de 19 a 20 hores, tots els dies.

US HI ESPEREM!